

Kulatý stůl č. 1 – Report

Národní kulaté stoly
Smart Finance for Smart Building

15. února 2022

Úvod

První kulatý stůl k diskusi a návrhu opatření k podpoře renovační vlny a financování energetické účinnosti v budovách proběhl ve stanoveném termínu. Celkem se **zúčastnilo 72 zástupců** širokého spektra organizací z finanční sféry, veřejných institucí, vysokých škol, veřejné správy, stavebních firem, zájmových organizací, poskytovatelů energetických služeb a dalších.

Kulaté stoly jsou organizovány za účelem etablovat fórum k setkávání všech stran zainteresovaných na zvyšování energetické účinnosti budov a diskusi a formulaci opatření, která ji podpoří. Kromě zahájení série kulatých stolů bylo hlavním cílem prvního setkání diskutovat tři témata předpřipravená expertními skupinami a určená do strategického dokumentu cestovní mapy (roadmap). Druhým cílem bylo vybrat z užšího výběru témata k dalšímu rozpracování.

Sekce 1

V první sekci, v úvodu kulatého stolu, vystoupili se svými příspěvky hosté. Úvodní projev pronesl náměstek ministra průmyslu pro energetiku, pan **René Neděla**. Ve své řeči zdůraznil princip **energy efficiency first**, tedy že úspory energie mají vždy přednost jako první opatření, které předchází hledání nových zdrojů. Potvrdil, že ministerstvo tento princip ctí a že je základem uplatňované energetické politiky. Dále se dotkl aktuální situace okolo novelizace evropských směrnic o energetické účinnosti (EED) a energetické účinnosti budov (EPBD). Nové požadavky na úspory energie v ČR budou ambiciózní, a snaha o maximální zefektivnění jejich realizace v ČR, k níž se řadí i série kulatých stolů, je pro jejich naplnění klíčová.

Evropskou energetickou politiku prezentoval zástupce Generálního ředitelství pro Energetiku při Evropské komisi (DG ENER), pan **Radoš Horáček**. Představil cíle iniciativy European Green Deal, evropské klimatické politiky a aktuálního balíčku Fit-for-55 a doplnil informace o aktuálním dění při přípravě uvedených směrnic. Dále informoval o navýšení finančních zdrojů EU určených k podpoře těchto cílů a představil také iniciativy renovační vlny (renovation wave) a Smart Finance for Smart Building. Po úvodních příspěvcích následovala krátká diskuse, jež reagovala na dotazy ohledně perspektiv ČR v plnění cílů EED.

Diskuse

Otázka: Pan náměstek Neděla se v závěru svého vystoupení v souvislosti s realizací výše uvedené problematiky zmínil o očekávaném nárůstu objemu prací stavebních organizací a adekvátní potřebě zvýšeného počtu pracovníků. V intencích příslibu vlády ČR zajistit zvýšený počet pracovníků ze zahraničí, bude nutné, jak již bylo mnohokrát řečeno, změnit platnou legislativu v oblasti pracovních právních, zejména zákoníku práce a zákona o pobytu cizinců na území ČR a rovněž zajistit urychlení realizace procesu pracovních a pobytových povolení pracovníků ze zahraničí, zejména z Ukrajiny.

Otázka: Kdy očekáváte na národní úrovni změnu podoby štítku tak, aby obsahem odpovídala více potřebám EU – sledovaným parametrům EU Taxonomie?

Odpověď: Od nových štítků budov nás dělí vyjednávání směrnice [EED] (1-2 roky) a její transpozice do národního práva (1-2 roky)

Sekce 2

Během druhé sekce proběhly podrobnější prezentace tří témat a navržených opatření předpřipravených expertními skupinami, na které vždy navázala diskuse a krátká hodnotící anketa. Diskusím bylo vyhrazeno 20 minut, ale zájem účastníků byl vždy takový, že se diskuse protáhly alespoň

na půl hodiny. Cílem sekce bylo získat zpětnou vazbu stakeholderů jednak k věcné stránce témat a opatření a jednak zjistit, jakou důležitost jim účastníci přisuzují.

Téma 1: Udržitelnost ve financování

Jako první prezentoval **Petr Dovolil** z české pobočky PwC. Jeho tématem byla konsolidace vnímání a postoje vůči udržitelnosti ve finančním sektoru (sustainability). Ve své prezentaci uvedl širší souvislosti udržitelnosti ve finanční sféře, kdy ambiciózní politika světových leaderů včetně Evropské komise v oblasti ochrany klimatu odráží změny na finančních trzích. Ty čím dál více vnímají rizika změny klimatu a nutnost hluboké transformace ekonomiky, a to se odráží v měnících se podmínkách a prioritách investic.

Tento trend se projevuje jak na globální, tak na regionální úrovni a rozměr udržitelnosti investic řeší jak Evropská unie, tak také jednotlivé státy okolo nás. Příkladem je nedávno přijatá strategie udržitelného financování přijatá německou vládou, která jasně vymezuje, jaké investice jsou a jaké nejsou udržitelné. Česká republika zatím tuto problematiku nijak neřeší, což pro tuzemskou ekonomiku, úzce spjatou s německou ekonomikou, představuje potenciálně hrozbu.

Navržená opatření proto jsou **formulovat národní strategii financování udržitelnost** a vytvoření struktury mezi státem a finančními institucemi, která by se tímto tématem dlouhodobě zabývala.

Diskuse

V následně se diskutovaly tři předložené otázky, zda:

1. *Uchopit udržitelné financování strategicky a koordinovaně také na národní úrovni nebo si vystačíme s tím, že se „každý se zařídí po svém“?*
2. *Měla by vzniknout nějaká národní strategie či implementační plány jako odpověď na tento nový fenomén?*
3. *Pomohly by takové strategické dokumenty České republiky k rozvoji zelených budov a jakým způsobem?*

Z diskuse vyplynul obecný zájem o problematiku a podpora jednotného a koordinovaného postupu v rámci nastavení strategie udržitelného financování na národní úrovni.

Otázka: Jak se k dané iniciativě [německé strategii udržitelného financování] staví samotný finanční sektor a jaké jsou možnosti, ochota a snaha strategie (nejen k udržitelným financím) implementovat a plnit.

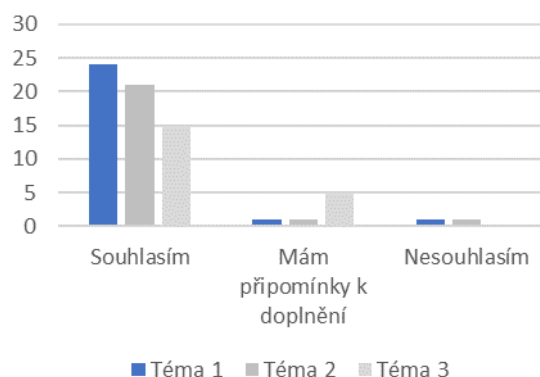
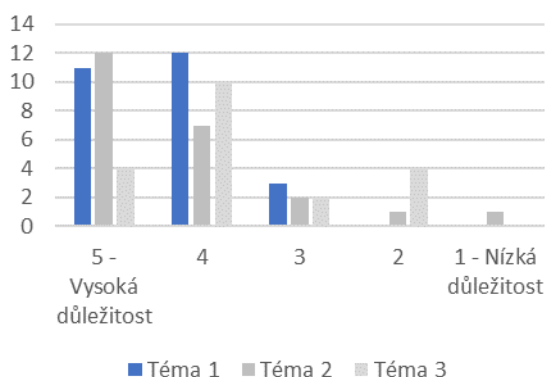
Od zástupce jedné z bank zazněla odpověď, že banky na českém trhu se problematikou udržitelného financování, regulace a obecně tématu ESG aktivně věnují několik posledních let. Vnímají udržitelnost jako důležité téma z pohledu dlouhodobé stability finančního sektoru. Banky si sami nastavují vnitřní pravidla pro vyhodnocování udržitelnosti a aktivně komunikují se svými klienty. Důležitý aspekt je dostupnost nefinančního informací o svých klientech a jejich projektech. Problematika ESG a udržitelnosti se bude zcela jistě vyvíjet a postupy se budou formovat ještě minimálně několik dalších let.

Závěr diskuse: Opatření je vnímáno jako vhodné pro zahrnutí do roadmap. Očekáváme připomínky a doplnění ze strany účastníků kulatého stolu.

Tabulka 1 Výsledky ankety o tématu 1

Jak důležité toto opatření podle Vás je?

S navrženým postupem...

Pozn.: Na svislé ose vždy počet hlasů

Navržená opatření

Tabulka 2 Téma 1 - navržená opatření

Číslo	Název opatření	Termín	Týká se
1	Národní strategie financování udržitelnosti	H2 2022	
2	Národní implementační strategie EU Taxonomie a koordinační rámec udržitelnosti ČR	H2 2022	
3	Koordinační skupina k financování udržitelnosti (udržitelným financím)	H1 2022	Primárně MF, MMR, MV, MPO, MŽP, MPSV, MZE, MD, MŠMT a sekundárně ČBA, ČAP, APS, AFP, ČNB, SMOČR, AKČR, ČMZRB, HK ČR, AMSP, CBCSD, ARI, SPS, SPCR, AGKČR, SVOL, SOVAK, SVH, ERÚ, ČTÚ, ČR, AVU, AVO a ČSÚ
4	Poradní skupina k financování udržitelnosti	H1 2022	
5	Aktualizace mandátu Rady vlády pro udržitelný rozvoj	H1 2022	ÚV, MŽP
6	Srovnávací studie institucionálního systému a reformní návrh udržitelnosti	H2 2022	

Návrhy a připomínky

... prosíme členy kulatého stolu o doplnění ...

Téma 2: Podpora realizace EPC u veřejných institucí

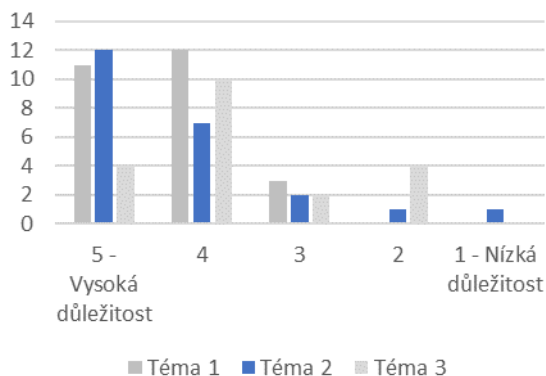
Druhé téma prezentoval **Radim Kohoutek**, výkonný ředitel Asociace poskytovatelů energetických služeb (APES). Představil metodu energetických služeb se zárukou (EPC – Energy Performance contracting), její výhody oproti jiným modelům projektů energetických úspor, výsledky dosažené za dobu využívání EPC v ČR a spolehlivost této metody pro všechny zúčastněné strany včetně finančních institucí.

Diskuse

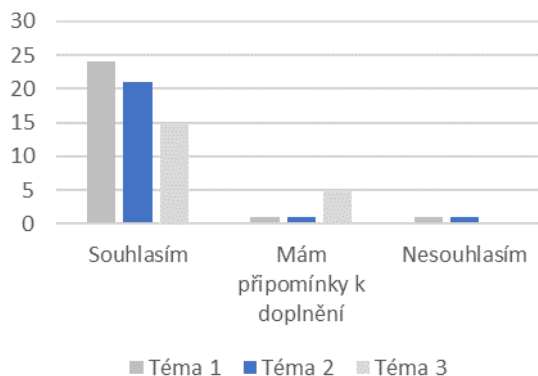
Závěr diskuse: Opatření je vnímáno jako vhodné pro zahrnutí do roadmap. Očekáváme připomínky a doplnění ze strany účastníků kulatého stolu.

Tabulka 3 Výsledky ankety o tématu 2

Jak důležité toto opatření podle Vás je?

S navrženým postupem...

Pozn.: Na svislé ose vždy počet hlasů

Navržená opatření

Tabulka 4 Téma 2 - navržená opatření

Číslo	Název opatření	Termín	Týká se
1	Udělit projektům EPC realizovaným dle §10 e zákona č. 406 výjimku ze zákazu přijímat dodavatelské úvěry	H1 2023	MF, ČSÚ, ve spolupráci s MPO a APES
2	Připravit smlouvu o poskytování energetických služeb se zaručeným výsledkem bez vlivu na státní dluh	10/2022	APES ve spolupráci s MF, ČSÚ a EIB
3	Osvěta modelu EPC pro veřejné instituce	Průběžné	MPO + další ministerstva, vláda, APES, SME, ŠPB

Návrhy a připomínky

Téma 3: Šíření a implementace SECAP

Jako poslední téma prezentoval **Jiří Karásek**, senior konzultant SEVEN, šíření a implementaci akčních plánů energetiky a ochrany klimatu (SECAP). Města zapojená do Paktu starostů a primátorů se zavazují vytvořit a přijmout SECAP jako plán s konkrétními opatřeními, které municipalita ve věci podnikne. Dokument obsahuje klíčová opatření a bilanci základních emisí, která jsou podkladem ke sledování vlivu opatření ke zmírnění důsledků. Součástí je také posouzení rizik a zranitelnosti obce ve spojení se změnou klimatu. SECAP je obec zavázána vyhotovit do dvou let od signování Paktu starostů a primátorů, a poté každé dva roky je zavázána provést monitoring a reporting výsledků opatření.

Obce, které se připojí k iniciativě, získají praktickou podporu, materiály a nástroje k dosažení svých cílů. Je posílena spolupráce s mezi obcemi a ostatními orgány. Pomocí SECAP si obec stanoví takové cíle, které budou pro ni věrohodnými závazky. Společně s vypracovanou energetickou strategií je možnost snadnějšího přístupu ke grantům a financování stanovených cílů.

Diskuse

Otázka: Jaká je vazba SECAP na územní plánování a na strategické plánování, které jsou legislativně danými nástroji na správu a rozvoj obcí. Neměl by být SECAP včleněn do těchto nástrojů a nerozptylovat pozornost samostatnou další formou plánování a strategického řízení (implementaci) jednotlivých obcí?

Otázka: Jakým způsobem pracuje Pakt starostů ze zapojením dalších zúčastněných stran ("stakeholders")? Města mají přímou kontrolu jen nad menším objemem spotřeby i výroby na svém území. Je v plánu podpora (konzultační,...) i v tomto směru?

Otázka: Jak funguje SECAP v Praze. Je zastřešen magistrátem? Existuje tam nějaká vazba na jednotlivé městské části?

Odpověď: Ano, zastřešuje magistrát, vznikla dedikovaná organizace Pražské společenství obnovitelné energie (PSOE) www.psoe.cz

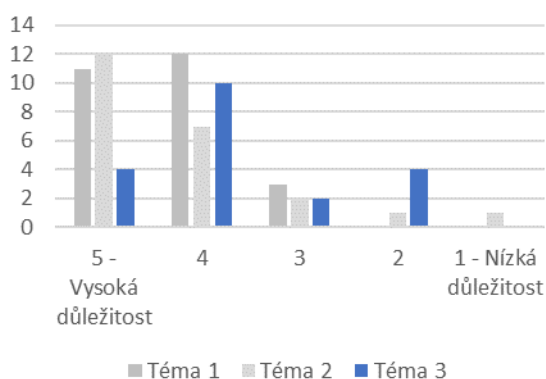
Otázka: Proč je Itálie je tak významná počtem přijatých SECAP [viz snímek 70 prezentace v příloze]?

Odpověď: Velkou roli hrají národní koordinátoři/podporovatelé – použité nástroje jako např. vzorové dokumenty apod. Regione Piemonte je jako koordinátor za daný region velmi aktivní a má zkušenosti, které by bylo možné v ČR využít.

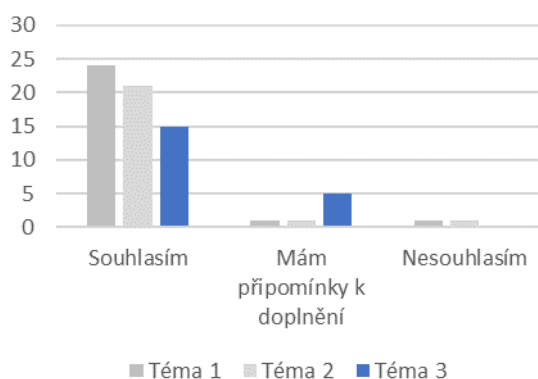
Závěr diskuse: Opatření bylo také označeno účastníky jako vhodné pro zahrnutí do roadmap, nicméně jeho priorita je vnímána jako o něco méně důležitá, než u prvních dvou témat. Očekáváme také více připomínek a doplnění ze strany účastníků kulatého stolu.

Tabulka 5 Výsledky ankety o tématu 2

Jak důležité toto opatření podle Vás je?

S navrženým postupem...

Pozn.: Na svislé ose vždy počet hlasů

Navržená opatření

Tabulka 6 Téma 3 - navržená opatření

Číslo	Název opatření	Termín	Týká se
-------	----------------	--------	---------

1	Zvýšení povědomí o SECAP	Průběžně
2	Zajištění technické podpory pro obce	
3	Poskytnutí finanční podpory	

Návrhy a připomínky

Sekce 3

Ve třetí sekci byla prezentována vybraná témata, aby se v následné diskusi získala zpětná vazba od účastníků ohledně priority a přijatelnosti těchto témat. Cílem bylo ověřit relevanci témat a zájem členů kulatého stolu o jejich podrobnější zpracování a zahrnutí do road map. Nejprve proběhla v plénu stručná prezentace, pak se účastníci náhodně rozdělili do tří skupin, kde s pomocí facilitátora témata diskutovali. Po návratu do pléna proběhlo indikativní hlasování o vnímané prioritě témat.

Prezentace témat

1) Nejasný cíl a efektivita finančních nástrojů

Zaváděné finanční nástroje jsou hodně podobné produktům soukromého financování. U projektů typu EPC je kombinace dotací a bankovních produktů funkční a vyzkoušená. Nové finanční nástroje vedou k tzv. vytěsňování (crowding out) soukromých zdrojů. To není efektivní. Veřejné zdroje by neměly být využívány tam, kde je možné a efektivní využít zdroje soukromé. **Cíl: Nastavit veřejnou podporu tak, aby výše dotací a podmínky finančních nástrojů byla srovnatelná s komerčním financováním, tak aby plně pokryly potřeby projektů.**

2) Rizika spojená se zaváděním ESG do sektoru stavebnictví

Podle aktuálně připravované směrnice CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) bude ESG reporting od finančního roku 2023 povinný pro všechny firmy, které splní alespoň dvě z následujících tří podmínek: mají více než 250 zaměstnanců, obrat přes 40 mil. EUR, aktiva přes 20 mil. EUR. Tlak na reporting ESG dat i malých a středních podniků od bank a dalších finančních institucí. Firmy s ekologicky či sociálně „neudržitelnými“ modely budou finanční instituce čím dál méně ochotné úvěrovat.

3) Osvěta v oblasti „Renovation Wave“, „Fit for 55“, „EU Taxonomy“ apod.

Přesto, že renovace veřejných i soukromých budov je zásadní akcí a byla vybrána v Evropské zelené dohodě jako klíčová iniciativa pro zvýšení energetické účinnosti v tomto sektoru a klimaticko-energetický legislativní balíček Fit for 55 má Evropskou unii přiblížit ke splnění cílů pro rok 2030 a taxonomie EU jako klasifikační systém stanovuje seznam ekologicky udržitelných ekonomických činností, jsou tyto termíny často ve veřejném prostoru zmiňovány a nadužívány, aniž by byl jejich význam správně chápán.

4) Metoda EPC jako finanční nástroj

Metoda EPC je mnohdy vnímána především jako forma finančního nástroje, využitelná pouze tam, kde není možné uplatnit dotační podporu, případně kde chybí vlastní prostředky na investice. EPC ale není primárně finanční nástroj, je to obchodní model realizace energeticky úsporných projektů umožňující využití a kombinaci více zdrojů financování, tedy i dotačních prostředků, případně i vlastních zdrojů investora (zadavatele). Nejvýznamnější vlastností projektů EPC je, že poskytovatel energetických služeb, tzn. ESCO, jako smluvní partner investora, garantuje, že projekt zajistí úsporu energie a

provozních nákladů. Nikoliv, že nabízí a poskytuje zdroj financování. Jistota výsledku, které má projekt zajistit, by měla být pro stát při vynakládání veřejných prostředků to nejdůležitější. **Cíl: otevřít debatu s MF, MZd a dalšími dotčenými stakeholdery a pokusit se změnit stávající a poněkud omezující pohled na metodu EPC a její využití ve státních organizacích.**

5) EPC u organizačních složek státu a dalších veřejných organizací

Využití modelu EPC u organizačních složek státu OSS je sice povoleno, ale je zakázáno přijímat nabídky na financování úsporných opatření (zákon č. 218). Projekty v OSS lze tedy financovat pouze ze státního rozpočtu (prostředků přidělených ze státního rozpočtu konkrétní organizaci), nebo z dotačních prostředků. Financování ze soukromých zdrojů není možné. Možné řešení spočívá v použití vzorové Smlouvy o poskytování energetických služeb se zaručeným výsledkem pro veřejné zadavatele, bez vlivu na státní dluh (tzv. Maastricht Neutral Model Contract for EPC). U příspěvkových organizací je situace ve využívání metody EPC snazší, neboť tyto organizace mohou, za definovaných a schválených podmínek, přijímat dodavatelské úvěry. Přesto je financování dodavatelským úvěrem vnímáno ze strany státu jako komplikace a spíše jako krajní řešení (např. z důvodu zvyšování státního dluhu). **Cíl: otevřít debatu s MF, ČSÚ a dalšími dotčenými stakeholdery a změnit stávající omezující podmínky pro vyšší využití metody EPC u OSS a SPO.**

6) Zvýšit povědomí o metodě (Performance) Design & Build ((P)D&B)

(P)D&B je způsob inovativního zadávání výstavby nových budov, ale i rekonstrukcí budov stávajících. V podmínkách České republiky se stále jedá o relativně nový model, který se pro vlastníky budovy a investory může jevit jako obtížně realizovatelný, nicméně který má potenciál pro urychlení naplňování cílů Zelené dohody a balíčku Fit for 55. Stejně jako EPC, tak i (P)D&B umožňuje přenést projektová rizika na dodavatele požadavky na EU Taxonomii. **Cíl: zvýšit povědomí o parametrech, výhodách a omezeních modelu (P)D&B.**

7) Nízké povědomí o metodě EPC u stavebních podniků

Metoda EPC není v komunitě stavebních firem dostatečně známá nebo vnímaná jako vhodný nástroj pro zvyšování energetické účinnosti budov. Z tohoto důvodu lze doporučit, aby byl sektor stavebnictví s tímto obchodním modelem blíže seznámen a motivován k jejímu využití u rekonstrukcí budov, na kterých se jednotlivé stavební firmy podílí a kde existuje dodatečný potenciál pro její využití. **Cíl: V rámci dokumentu sdíleného s experty vysvětlit hlavní atributy metody EPC, výhody a omezení.**

Diskuse

V diskusi zaznělo jednak mnoho podnětných komentářů k prezentovaným tématům, ale také řada byla formulována řada dalších témat.

Komentáře:

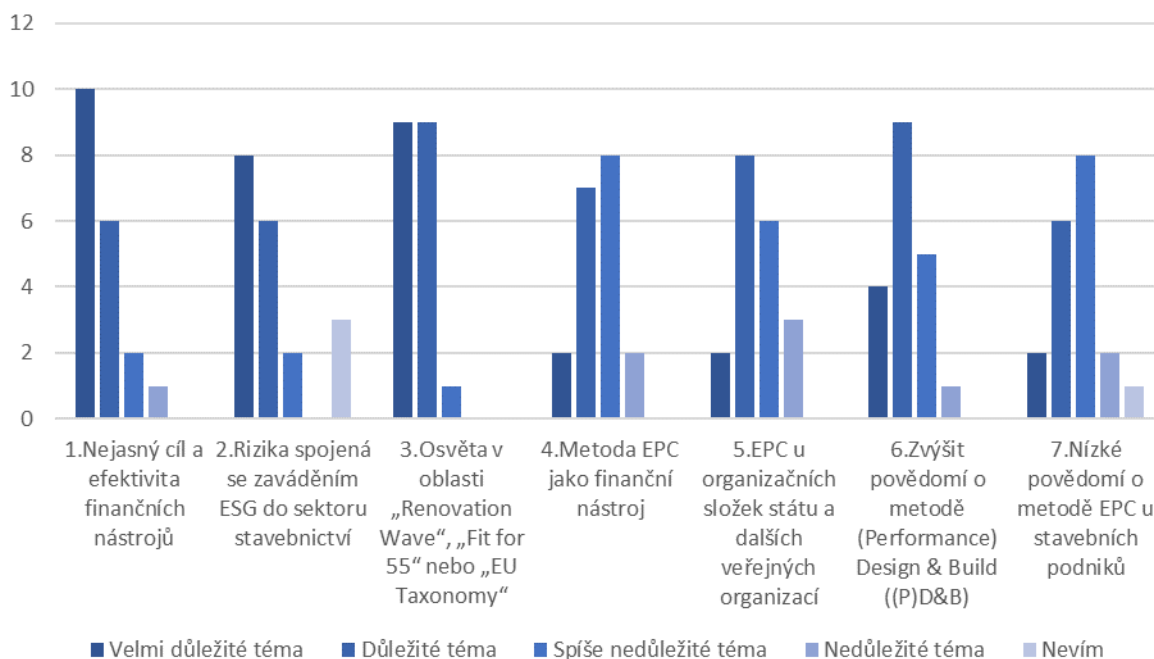
- Témata, zejména v sekci 3 byla výrazně vychýlena ve prospěch EPC. Bylo by dobré tato poměrně detailní témata agregovat.
- Jako velmi důležitá je považována revize různých dotačních titulů, finančních nástrojů a podpůrných programů ve světle nových pravidel veřejné podpory s cílem zefektivnit a maximalizovat efekt prostředků ze zdrojů EU a soukromých zdrojů.

Dodatečná témata:

- Inflace cen energií a materiálů ve stavebnictví.
- Zlepšení přípravy projektů tak, aby dostaly zvyšujícím se nárokům na energetickou účinnost budov.

- Diskuse o nastavení finančních nástrojů (a obecněji podpůrných nástrojů), ESG, ale ne nutně jen pro stavebnictví, ale obecněji vykazování o ESG kritériích.
- Osvětová/informační činnost (komunikovat zejména Energy Efficiency First Principle).
- Možnosti využití dalších energetických služeb (mimo EPC).
- Zjednodušení veřejného zadávání projektů EPC.

Tabulka 7 Výsledky ankety k prioritizaci témat

Pozn.: Na svislé ose je počet hlasů

Přílohy

Přihlašovací údaje

<https://zoom.us/j/92060242269?pwd=dEtzWjNpTTJ4cHUyZWwvazZRNzdOdz09>

Meeting ID: 920 6024 2269

Passcode: 037991

Agenda

10:00	Zahájení kulatého stolu <ul style="list-style-type: none">- Jaroslav Maroušek, SEVEn
10:10	Sekce 1 – Úvodní slovo <ul style="list-style-type: none">- René Neděla, náměstek pro energetiku, MPO ČR- Nathalie Cliquot, CINEA – výkonná agentura Evropská komise
10:40	Sekce 2 – Prezentace a diskuse tří vybraných opatření <ol style="list-style-type: none">1. „Vznik strategie udržitelného financování pro Českou republiku“ Petr Dovolil, PwC2. „Podpora EPC ve veřejném sektoru“ Miroslav Marada, APES3. „Šíření a implementace SECAP“ Jiří Karásek, SEVEn
11:50	Sekce 3 – Výběr témat pro druhý kulatý stůl <ul style="list-style-type: none">- Společná prezentace vybraných témat- Moderovaná diskuse ve třech paralelních skupinách- Společné shrnutí
12:50	Závěry kulatého stolu, další kroky, zakončení akce

Prezentace

V samostatném souboru.